

De Vriendenkring

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)
www.Quakers.nu

87e jaargang nr. 8

september 2016

Met de regenboogparachute mensen bij elkaar brengen tijdens de 'All Age Gathering' van EMEYF (European and Middle East Young Friends) in augustus in Bonn

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs:

Nederland	€25,00 per jaar
Europa	€35,00 per jaar (per 1 januari 2016 is dit verhoogd!)
Wereldwijd	€35,00 per jaar
Email abonnement (PDF)	€5,00 per jaar

Bankrek. **NL31 TRIO 0390 3895 60** t.n.v. Maandblad De Vriendenkring te Assen. (nieuw!)

De verzendkosten voor Europa en de rest van de wereld zijn gelijk getrokken vandaar dat we ook de abonnementskosten gelijk moeten berekenen.

Voor buitenlandse abonnees geldt IBAN: **NL31 TRIO 0390 3895 60**; BIC:TRIONL2U.

Nieuwe abonnees en adreswijzigingen: dickkamminga@ziggo.nl

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016LM, Zwolle, tel.038-4608461/06-40030923, email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Administratie, Abonnementen, Verzending en Financiën:

Dick Kamminga dickkamminga@ziggo.nl

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Correctie: Corien van Garderen, Hylkia en Frieda Oudakker

Redactieleden: Wils't Hart en Marianne van der Zee

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15e van iedere maand! (tenzij anders afgesproken).

Zie ook de tips en aanwijzingen voor auteurs op:

<http://Quakers.nu/nl/Vriendenkring/Tips%20%20voor%20Auteurs>

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt.

Bezoek daarom geregeld de Quaker website:

www.Quakers.nu

In dit nummer:

Van de redactie	4
Een (deel van de) verklaring van de onschuldige en onwetende mensen die Quakers genoemd worden.	5
Heb geduld	6
Wereld Quaker Dag	7
Vrienden in de Jungle bij Calais.....	8
Bouwen aan gemeenschap op EMEYF's verjaardagsfeestje	15
Duitse Vrienden op bezoek bij de NON.	18
Quakers in Zuid-Oost Europa.....	19
Witte vleugels, Zwarte vleugels.	24
Pelgrimage van gerechtigheid en vrede – hoe ver zijn we?.....	26
Walk of Peace.....	30
Een houten plankje	31
Landmijnen ruimen van vijftig jaar geleden in Palestina	33
Worldsbestnews.nl.....	35
Klacht van de vrede, door Erasmus	36
Het Britse referendum	37
EcoQuaker 1	38
De ecoquaker 2.....	40
Handen en Voeten	42
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?.....	43
Vrienden in het hele land.....	44

Oproep:

Graag jouw bijdrage aan de constructie van vier klaslokalen in Gitega, Burundi om vredesonderwijs te geven. Een project van David Niyunzima dat het Quaker Hulpfonds al jaren steunt. De constructie werd begonnen met geld dat ter gelegenheid van het overlijden van Hadewijch Touwen vorig jaar bij elkaar werd gebracht. Er is nog €7000,- nodig. Meer informatie op www.quakers.nu Stort je bijdrage op de bankrekening van het Hulpfonds: NL19 INGB 0000 220644 t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Van de redactie

Nu de vakanties langzaam aan weer overgaan in onze dagelijkse bezigheden is het tijd om terug te blikken, op wat we rijker zijn geworden. Een nummer van de Vriendenkring vol schijnbare tegenstellingen: Stukken over plaatsen in de wereld waar we zorgen over hebben en waar we als Quakers toch hoop kunnen creëren, door op dat van God te richten in onszelf en de ander. Dit geldt voor de Jungle bij Calais en vele andere plaatsen in de wereld waar oorlogen en vluchtelingen zijn.

Ook willen we vooruit kijken naar wat we de komende tijd kunnen realiseren om aan onze wereld bij te dragen. De reactie van QCEA op het referendum over het uittreden van Engeland uit de Europese Unie, laat zien dat Quakers zoveel te meer te bieden hebben in de toekomst. Hoewel uit de cijfers blijkt dat er veel minder doden vallen door oorlogsgeweld dan 15 jaar geleden, blijven we ons inzetten voor een rechtvaardige vrede in alle landen en is er nog heel veel te doen. Dat we daar rust en tijd voor nodig hebben is duidelijk, maar vooral ook doorzettingsvermogen en inspiratie.

Dat een levende en inspirerende Quaker gemeenschap daarvoor belangrijk is, is duidelijk. Het is mooi om het verslag over de All Age Gathering in Bonn te lezen. Wat een inspiratie, wat een diepgang! Hoe brengen we deze betrokken geestdrift nog verder tot leven in al onze wijdingsbijeenkomsten? Wie wil er over schrijven in de volgende Vriendenkring?

Ik hoop dat deze Vriendenkring je inspireert om je te bezinnen en te handelen om zo bij te dragen aan vrede en duurzaamheid in deze mooie wereld!

Sytse Tjallingii
(redacteur)

*Buitenspel op de All Age
Gathering in Bonn*

Een (deel van de) verklaring van de onschuldige en onwetende mensen die Quakers genoemd worden.

door George Fox, Gerald Roberts, Henry Fell, Richard Hubberthorn, John Boulton, John Hinde, John Stubbs, Leonard Fell, John Furley Jnr., Francis Howgill, Samuel Fisher, Thomas Moore, 21-11-1660

The spirit of Christ, by which we are guided, is not changeable, so as once to command us from a thing as evil and again to move unto it; and we do certainly know, and so testify to the world, that the spirit of Christ, which leads us into all Truth, will never move us to fight and war against any man with outward weapons, neither for the kingdom of Christ, nor for the kingdoms of this world.

De Geest van Christus, waardoor we ons laten leiden is standvastig en kan ons dus niet het ene ogenblik

aansporen onze vijand lief te hebben en ons later aansporen om de vijand te vernietigen. Naar onze diepste overtuiging, die wij openlijk verkondigen, zal de Geest van Christus, die ons in alle waarheid leidt, ons nooit aansporen om met uiterlijke wapens te strijden of oorlog te voeren tegen wie dan ook; niet in naam van het Koninkrijk van God, en ook niet ter verdediging van aardse koninkrijken of naties.

(red.: zie ook

<http://www.quakers.nu>)

The Peacable Kingdom, geschilderd door Edward Hicks 1834

Heb geduld

door Rainer Maria Rilke (voorgelezen door Jan de Winter op de AV 2016)

Heb geduld met alles wat in het hart nog niet helder is
en probeer de vragen zelf lief te hebben,
als gesloten kamers,
als boeken die in een zeer vreemde taal geschreven zijn.
Zoek niet naar de antwoorden
die je niet gegeven kunnen worden
omdat je ze niet leven kunt.
en daar gaat het om: alles te leven.
Leef nu je vragen,
dan leef je misschien geleidelijk aan, ongemerkt,
ooit op een dag het antwoord in.

Wij kijken uit naar
iets wat er nog niet is.
En we zijn er zeker
van dat het komt.
Daarom wachten we
er vol vertrouwen
geduldig op.

Romeinen 8:25

Hoe verstaan we 'wachten'? Kan 'wachten' ook betekenen: volhouden dat te doen wat we in de stilte ervaren en niet op te geven, maar ook bij tegenslagen toch in liefde doorgaan?
(redactie)

FWCC nodigt elke Quakermeeting en Quakergroep uit de hele wereld uit om Wereld Quaker Dag te vieren op 2 oktober 2016.

Het thema is: "Geïnspireerd door geloof - Samen getuigen in de wereld ". Het richt zich op de missie van FWCC: Vrienden verbinden, Over Cultuurbarrières heen komen en Levens veranderen..

In de planning voor Wereld Quaker Dag willen we nadenken over hoe het thema invloed zal hebben op wat je doet op die dag. Misschien nodigt het mensen uit om te spreken over hoe hun leven veranderd is door hun geloof. Misschien is er gelegenheid voor de kinderen om een bijeenkomst of activiteit te leiden of om een multi-generatie activiteit met betrekking tot Quaker getuigenis in de wereld te ondernemen. Het thema kan ons openen om na te gaan hoe we deel uitmaken van een wereld familie van Vrienden en ons aanmoedigen om ons geloof in actie om te zetten.

Als je een plan maakt, overweeg dan of dat wat je plant nuttig zou kunnen zijn voor andere vrienden in verschillende delen van de wereld.

Als je materiaal samenstelt, waarom zou je het niet delen met FWCC zodat we ze op de website van de Wereld Quaker Dag kunnen zetten?

Om dit te doen, e-mail ons gewoon: submit@worldquakerday.org

Op de website van Quaker Day kun je heel veel verschillende creatieve ideeën en materialen vinden: www.worldquakerday.org/resources.html

Enkele van deze ideeën:

Ideeën voor Activiteiten

- Maak een video en zend deze naar het Wereld Bureau van de Quakers (FWCC World Office) om op de website te zetten van **Wereld Quaker Dag**.
- Nodig een lid van de Quakers die met Vrienden in verschillende delen van de wereld heeft gewerkt om zijn of haar ervaringen te delen.
- Vraag Vrienden om hun geloof te delen dat hen geïnspireerd heeft om in de wereld te getuigen.

Vrienden in de Jungle bij Calais.

Een van onze eerste drijfveren was naast het werken met vluchtelingen het ondersteunen van Renke Meuwese die dat werk nu full time doet.

door Hennie Jansen

Impressies van het Vluchtelingenhulpwerk in Calais

Het deed mij goed om, kort na de Brexit, zoveel jongeren uit Groot-Brittannië te ontmoeten. Velen, en niet alleen de jongeren, zeiden zich extra te willen inspannen om samen met Europeanen van het vaste land de problemen van Europa aan te pakken. Mijn kamergenoot was een leraar Engels uit Yorkshire, hevig teleurgesteld vanwege de Brexit. Als blijk van goede wil gaat hij 8 dagen van zijn vakantie gebruiken om kinderen in het vluchtelingenkamp van Calais Engels te leren. Veel studenten uit heel Europa komen daar met dezelfde intentie, het leven van vluchtelingen enigszins te verlichten. Door hun inzet en motivatie stimuleren ze elkaar en anderen om door te gaan met het scheppen van een wereld waarin samenwerken centraal staat. Als ze terugkeren naar Groot Brittannië dan zetten ze vaak plaatselijk een inzamelingsprogramma op voor “Help refugees”.

Pallets uit elkaar halen en in kleine stukken hakken en zagen zodat de kachel kan branden

Elke morgen begint in het pakhuis van de hulporganisatie met een korte gymnastiek oefening en een peptalk. Daarna volgen de do's and don'ts., om af te sluiten met een indeling voor de dag, iedere persoon naar zijn kwaliteiten en de behoefte van het hulpwerk voor die dag. De eerste dag werd ik ingedeeld als “stookhout” sprokkelaar. Pallets uit elkaar halen en in kleine stukken hakken en zagen, zodat de kachel kan branden in het vluchtelingen kamp. Enkele uren later werd ik, als geschoold timmerman, gevraagd om in de bouwwerkplaats te komen werken. Daar had men een ontwerp voor kleine inklapbare tafeltjes gemaakt. Het was bedoeld als werktafel voor schoolkinderen. De vraag was of ik daarvan een aantal zou kunnen maken en wellicht ook het ontwerp wat verbeteren. Er zijn verschillende werkzaamheden te doen in het pakhuis: eten koken, kleding sorteren, wc's schoonmaken, web-beheer, fietsen repareren, pakketten samenstellen, afwassen, tenten repareren enz. De organisatie wijst er op dat alle taken even belangrijk zijn, en mocht je motivatie tijdens het inspannende werk soms zakken dan verwijst men naar de uitspraak dat je dit doet van mens tot mens. Elk van de handelingen in het pakhuis komt een mens ten goede. De schenking van elke bijdrage, hoe klein ook, zal bijdrage aan de levenskwaliteit van een mens op de vlucht.

Hennie aan het werk als timmerman

De Europese gedachte is niet dood. Jongeren komen uit heel Europa om te helpen. Sommigen voor twee dagen, anderen voor een week of maand. Er ontstaan verbindingen die van invloed zijn op de thuissituatie van vrijwilligers. Mijn buurman weet dat ik daar ben geweest: ook in mijn lopersgroep en onder familieleden hoort men er van. Dat kan de perceptie over vluchtelingen veranderen. Hetzelfde geldt voor al die anderen die terugkeren naar hun geboorte land. Het was voor mij hartverwarmend om te zien dat idealisme en inzet niet afgedaan heeft onder de “Facebook generatie”. Vooral via Facebook worden oproepen gedaan om te helpen. Kijk daarvoor op “Calais – people to people solidarity”. Je kunt lid worden van die groep en afhankelijk van je mogelijkheden (bv goederen inzamelen) een bijdrage leveren aan een rechtvaardig Europa.

Mijn eerste kennismaking met het vrijwilligerswerk voor de Jungle.

door Marianne van der Zee

We kwamen aanrijden in de straat waar het Warehouse (magazijn) zou moeten zijn, maar konden geen nummering ontdekken. Halverwege de straat bleek dat ook niet echt nodig te zijn, want voor ons parkeerde een

Vrijwilligers sorteren schoenen

GB nummerbord waar een heel stel mensen uitstapte.

Vragen waar we moesten zijn was ook overbodig, want er bleek een hele rij jonge mensen dezelfde kant op te lopen. Terwijl we die kant opliepen waren de auto's die geparkeerd stonden langs de stoep een symbool voor hoe een Europese samenwerking zou moeten zijn: Engelse, Duitse, Franse, Spaanse nummerborden.

We kwamen aan op het terrein en moesten ons melden bij de ingang, en een formulier invullen zodat we verzekerd waren. Na een kort gesprekje met de Duitse vrijwilligster begon ze meteen met ons rond te leiden. Het

is indrukwekkend groot in het Warehouse en ontzettend goed georganiseerd. Alles en iedereen heeft zijn plek. Wat mij vooral is bijgebleven is dat er heel veel enthousiaste en liefdevolle jonge mensen waren die geweldig werk doen.

Daarnaast bleek dat er ook heel veel werk was dat eigenlijk door bijna iedereen gedaan kan worden zoals het samenstellen van voedselpakketten, het afwegen van suiker en het sorteren van kleding.

In ieder geval voor mij reden genoeg om te beslissen dat ik in eerste instantie iedere 2 maanden daar een week wil gaan werken. Wat het daarna wordt zien we dan wel weer. September en november zijn in ieder geval al gepland. Wat ik ga doen weet ik ook nog niet, dat komt ook nog wel.

Een tweede gevolg van dit bezoek is minstens zo belangrijk. Aangezien ik met een lege auto daarheen rijd is het zinvoller om spullen mee te nemen. Ben dus ook in mijn directe leefomgeving mensen aan het charteren om spullen te verzamelen en te vertellen voor wie het is. Ook mensen waarvan ik weet dat ze niet zo positief over vluchtelingen denken en praten maar die nu van de weeromstuit luisteren. Op die manier wil ik toch proberen om de angst en de negativiteit een beetje te doen keren. Mijn droom zou zijn dat we met een hele groep vrijwilligers uit onze Jaarvergadering geregeld om de beurt in Calais werken. En niet alleen jonge mensen, maar juist ook mensen die al met pensioen zijn.

Mijn reis naar Calais 16-20 juli 2016

door Philippe Pierard - Lestoille

Toen Hans Weening het appel om naar Calais te gaan doorstuurde aan de Amsterdamse meeting, wist ik dat ik zou gaan en de gelegenheid diende zich snel aan. Heen heb ik de trein genomen, makkelijk met de directe Thalys naar Lille en

vervolgens met de hoge snelheid TER naar Calais. Alleen vreemd dat het gedeelte Lille Calais niet in Nederland gekocht kon worden, volgens de helpdesk vanwege de vluchtelingen !!! Aan de Lille Europe balie werd uitgelegd dat het eigenlijk door een

Renke aan het werk in de Jungle 1

verkeerde prijs in de SNCF-voyages.com systeem (en vervolgens NS systeem) kwam. Hoe vluchtelingen de schuld van alles kunnen krijgen. Ondanks de documentaires op TV, of de artikelen in de Vriendenkring, wist ik niet zo goed wat te verwachten. In die tijd waren er in de Jungle meer dan 7000 mensen (nu meer dan 9000) die in de wacht staan om illegaal naar Engeland te kunnen oversteken. Al die mensen moeten eten,

De Jungle met meer dan 9000 inwoners

slapen, zich wassen en hebben allerlei zorgbehoeften. L'Auberge de Migrants, een lokale organisatie, en Help Refugees, waar Renke werkt, voorzien samen ten dele in die behoefte waar de Franse overheid tekort schiet of zelf tegenwerkt. Andere organisaties werken ook daar, ieder met haar insteek of specialisatie, zoals Medecins Sans Frontieres.

De logistiek achter de hulp aan zo veel mensen is indrukwekkend en vindt plaats beschermd in een loods op het industrieterrein van Calais, niet in de Jungle zelf. Als je vrijwilligerswerk doet voor korte tijd, wordt je alleen daar ingezet. Dit "back office" werk is erg belangrijk om de hulp in het kamp zelf goed te laten verlopen. Hoewel de Britten procentueel veruit in de meerderheid zijn komen er mensen van heel Europa (als je daar bent zie je de Europese burgermaatschappij in actie), en zelfs van daarbuiten (in mijn team was een student uit Bermuda, die tijdens zijn sabbatical tijd even kwam helpen). De meesten zijn jongeren (20-25), maar enkele tieners en velen ouder dan 26 jaar zijn er ook, allemaal aardige mensen. Het werk heeft daardoor ondanks het droevige

van de werkelijke situatie in de Jungle een paar km verderop, iets van een vrolijk vakantie-werkkamp. Als je dan niet zelf naar de Jungle gaat, blijft die onzichtbaar.

Ik wilde dus toch een beetje weten wat de Jungle was. Een vrouw in mijn team was bij een eerder verblijf naar

Meeting van Vrienden in het Ware house

de Jungle geweest. Er zijn 2 ontmoetingspunten die makkelijk toegankelijk zijn: de Jungle Book en de Ecole laique du Chemin des Dunes. Op die 2 plekken geven vrijwilligers wat onderwijs (kinderen en volwassenen, vooral taallessen) en fungeren als plein aan de rand van het kamp waar vluchtelingen van het kamp en mensen van buiten elkaar informeel kunnen treffen en met elkaar in gesprek raken. We hebben dus een groepje van 6 mensen gevormd en zijn samen naar de Jungle Book gelopen. De weg was even zoeken doordat het pad inmiddels door de overheid was afgesneden maar doordat die vrouw al wist waar het ongeveer was en hoe het eruit zag, konden we het toch bereiken. We zijn door het gedeelte van het terrein dat eerder was ontruimd (en inmiddels maar een braakliggend veld is) langs politiewagens en staande agenten met zware wapens gelopen. Ze hebben ons onverschillig laten doorlopen, maar het geeft gelijk een andere sfeer. We zijn daar bij die ontmoetingsplek een tijdje gebleven, zelf ben ik niet echt in gesprek geraakt met vluchtelingen. Alle aandacht ging naar de 4 vrouwen van onze groep, ik heb dus om me heen gekeken hoe mensen in interactie gingen.

Om terug naar de stad Calais te komen, zijn we langs het kamp gelopen (de Jungle Book is net daarbuiten). Het is moeilijk te beschrijven, meer dan 7000 mensen, uit Afghanistan, Syrië, Iran, Irak, en uit Afrikaanse landen als Eritrea, Soedan en Somalië, samengepropt op een klein terrein waar niet gebouwd mag worden en die maar aan één ding denken: zo snel mogelijk de oversteek maken. Ik dacht aan mijn kindertijd in New Delhi en de slums waar we soms naartoe gingen om iets ambachtelijk te laten

maken. Als Europeaan ga je daar alleen in als je een reden hebt, als je weet waar naartoe precies en met iemand die daar wegwijs is. De weg naar Calais is een drukke "autoroute" van lopende mensen, die op en neer lopen tussen het kamp en de stad, onder elkaar vreemde talen spreken, soms "bonjour" of "hello" naar je roepen, die zich ook verspreiden in groepjes in de voortuinen van de bedrijvengebouwen onderweg om op het gras te gaan liggen. Een groot contrast met het toeristische badplaatsje, waar lokale gasten en Britten, witblank (of rood van de zon) overwegend blond, zich aan het Noordzeestrand en het ijskraampje op de dijk vermaken. Met op de achtergrond in een regio waar de de-industrialisatie de laag opgeleide bevolking achter is gebleven. Men ziet gelijk dat die combinatie een kruitvat is, maar op een zonnige zomerdag was er niets van te merken en lijken het parallelle werkelijkheden.

Het goede van het combineren van mijn verblijf met dat van Hennie en het meereis aanbod van Marianne is ten eerste dat we ter plekke met z'n vieren (met Renke) een meeting for worship konden houden, en dat voelde erg goed. (Net als God zich voelde in Genesis ter afsluiting van iedere dag...) In de tweede plaats hadden we door de gesprekken in Calais met Hennie en Renke, of in de auto terug met Hennie, Marianne en haar neef, de gelegenheid om beter kennis met elkaar te maken.

Als je kunt, twijfel dan niet om daar een helpende hand toe te steken, alle hulp is erg nodig en welkom. Donaties zijn ook broodnodig om dat allemaal mogelijk te maken.

Renke en Marianne in overleg

Bouwen aan gemeenschap op EMEYF's verjaardagsfeestje

door Mieke van Opheusden

Al sinds ik in 2012 bij EMEYF betrokken ben, zijn we bezig geweest met ons 30-jarig jubileum, en hoe we dat willen vieren. Deze zomer is het dan zo ver: We komen een week bijeen in Bonn, en nodigen iedereen uit, mensen van alle leeftijden. Het wordt een bijeenkomst van meer dan 100 mensen, de grootste Quakerbijeenkomst waar ik ooit ben geweest, realiseer ik me achteraf. Als ik de hal binnenstap spoelt de emotie over me heen. Ik heb mijn EMEYF-vrienden bijna drie jaar niet gezien en ik weet niet hoe ik het heb van blijdschap. Ik was vergeten hoe het ook al weer voelt; de vreugde, de intensiteit, het besef dat zo'n week zo snel voorbij is en

Het spel met de parachute bracht plezier voor alle leeftijden.

dat het dan zo maar weer een jaar kan duren voor je elkaar weer ziet. Een volpension conferentie-oord dichtbij het centrum van Bonn is wel wat anders dan een ecohut in een afgelegen dorpje in Macedonië, en ik mis de natuur enigszins, maar het feit dat zoveel families hun kinderen hebben kunnen meenemen maakt dat meer dan goed. Er zijn minstens 15 kinderen, de jongste 6 maanden, en als pappa of mamma even niet in de buurt is, is er altijd wel iemand anders die even een oogje in het zeil houdt. Op de eerste dag spelen we met jong en oud met Martin's

parachute en lukt het ons, na instructies in zeker vier talen, om een bal een cirkel over het doek te laten maken zonder dat hij eraf valt. Ik sluit een bondje met de vierjarige Peter/Pjotr, met wie ik allerlei maffe spelletjes verzin zonder dat er woorden aan te pas komen, want Pjotr spreekt Russisch en daar versta ik helaas maar weinig van.

Leeftijd is trouwens ook het thema van de bijeenkomst, elke dag van de week komt een volgende levensfase aan bod. Er zijn workshops over jeugd, ouderdom en dood. Maar uiteindelijk gaat het erom dat we ons thema in werkelijkheid tot leven brengen, want door met mensen van alle leeftijden bijeen te zijn op een bijeenkomst georganiseerd door de jonge Vrienden ontstaat een levendige uitwisseling en dieper begrip van wat het betekent om jong of oud te zijn. En dan is er bovendien het EMEYF archief fysiek aanwezig. Het dook vorig jaar op uit de kelder van het QCEA kantoor. Daar vinden we brieven terug van een 25 jaar jongere Hadewijch en Ben Pink Dandelion. Tijdens de presentatie van het archief werd gezegd: George Fox was immers ook een jonge vriend.

Het programma wordt grotendeels door de deelnemers zelf ingevuld, en er is meer dan genoeg te doen. In de avonden is er Schotse dans met een live band, kampvuur, gezamenlijk Taizéliederen zingen en op de laatste avond natuurlijk een bonte avond. Soms zijn er wel 6 workshops tegelijk. Ergens hoor ik zeggen: 'dit is de eerste bijeenkomst waar ik tegelijkertijd een workshop kan volgen over quilten, de bijbel in het hebreuws en over a-sexualiteit'. Het maken van de quilt is een door-

Creativiteit komt tot bloei

lopend project. Heel wat mensen hebben in een vrij momentje een lapje aangenaaid en het resultaat is een schitterende regenboogquilt, die doorgegeven gaat worden aan mensen die wel wat warmte kunnen gebruiken.

Meer dan 100 mensen, van alle leeftijden en uit zeker 10 verschillende landen. Er zijn zeker drie Noorse families naar Bonn afgereisd en er zijn Alexandr

De schitterende regenboog quilt

en zijn moeder uit Georgië, waar EMEYF vorig jaar een bijeenkomst had. Een paar jongeren onder de 18 kwamen zonder hun ouders en lieten zich adopteren door een volwassen deelnemer van de bijeenkomst. Twee jonge vrienden kwamen over uit Latijns-Amerika, nadat we ze hebben leren kennen in Peru en tot onze grote frustratie moesten we drie vrienden uit Afrika missen omdat ze geen visum kregen.

Tijdens een meeting for worship merkte iemand op dat we als Quakers goed zijn in het bouwen van gemeenschap en daar is deze bijeenkomst voor mij een mooi voorbeeld van.

Bouwen aan gemeenschapsgevoel.

Duitse Vrienden op bezoek bij de NON.

door Dick Kamminga

Elke jaar bezoekt een delegatie van Duitse Vrienden uit Noord-West Duitsland de NON maandvergadering en een delegatie van de NON bezoekt dan de Duitse Vrienden daarna later in het jaar, meestal de tweede of derde Advents-zondag.

Deze vaste gewoonte is een jarenlange traditie, misschien al wel 30 jaar!!

Er is een hartelijke

Vriendschap ontstaan tussen beide groepen Quakers en we houden deze traditie in ere. Vrienden omhelsden elkaar hartelijke bij het weerzien. We hielden samen onze Wijdingsdienst en onder het genot van een kopje koffie worden de banden opnieuw bevestigd.

Een van de oudste Duitse vrienden is Fritz Renken die duidelijk zichtbaar geniet bij het zien van zijn Nederlandse Vrienden. Ondanks zijn hoge leeftijd (90 jaar!) is hij blij weer eens bij ons te kunnen zijn

Naast het bijpraten worden er ook onderwerpen aangesneden die in onze Jaarvergadering ook belangrijk zijn, deze keer rond het onderwerp van de Wereld Vergadering 2016 van Quakers in Peru.

Gezamenlijk hebben we een pot-luck-lunch genoten waarvoor iedereen iets eetbaars van huis had mee genomen.

Om circa twee uur in de middag namen we afscheid van elkaar. We hopen op een weerzien als wij een volgende bijeenkomst bij onze Vrienden in Duitsland bezoeken.

Quakers in Zuid-Oost Europa

door Marlies Tjallingii

We ontmoeten op onze reis van 7 juli tot 7 augustus '16 verschillende Quakers, in Slovenië, Kroatië, Hongarije en Oostenrijk.

Een rijke verscheidenheid!

In Slovenië ontmoeten we Jasmine Piercey, die we kennen van Quaker Voluntary Action. Zij organiseert Quaker Werk retraites onder andere in Ramallah, waarbij deelnemers mee doen aan het plukken van olijven. Dit is een belangrijke ondersteuning voor de Palestijnen die olijfboomgaarden hebben. Vaak zitten settlers hen dwars, die hen het pikken van olijven verhinderen of soms zelfs bomen rooien. De ondersteuning door buitenlanders bij de pluk maakt dat de settlers de Palestijnen minder gauw lastig vallen.

Jasmine heeft in de afgelopen maanden vluchtelingen bijgestaan bij hun doorgang naar Oostenrijk. Er waren stromen vluchtelingen, maar nu zijn er geen vluchtelingen meer die hier doorgang vinden. Ze laat ons de tenten zien die nog op de Oostenrijkse kant staan. Wij kunnen gewoon de grens over wandelen en door de tenten heen lopen. De tenten zijn leeg! Het is schrijnend te weten dat er nog steeds vluchtelingen zijn die hun weg zoeken naar veiliger oorden, maar die kunnen hier niet meer komen.

Vanuit Slovenië reizen we via Zagreb door naar Osijek. We reizen vlakbij Vukovar langs en zouden graag bij Charles

Tauber langs gaan. Helaas lukt dat niet omdat Charles een staar operatie aan beide ogen moet ondergaan in de tijd dat we in de buurt zijn. Wel

Kerk van Bad Radkersburg (Oostenrijk) tussen twee tenten voor vluchtelingen, op de grens met Slovenië aan beide zijden van de Mura rivier

Psychiatrische inrichting waar we vorig jaar een cursus gaven.

hebben we telefonisch contact en we brengen groeten over. We bezoeken de psychiatrische inrichting in Osijek, waar we vorig jaar een cursus hebben gegeven aan personeel en vrijwilligers, om te zien hoe het er nu is. Het proces van het verplaatsen van cliënten naar kleinere eenheden in de dorpen is voltooid. Alleen een kleine groep cliënten is in de inrichting gebleven en zij doen nu allerlei activiteiten. We worden hartelijk ontvangen, het ziet er zo veel mooier uit en er heerst een hele positieve sfeer.

We kamperen een paar dagen op een kleine camping vlakbij de Donau aan de Servische kant. In

Sombor in Servië geven we een cursus communicatie-vaardigheden van 5 dagen. We logeren bij de directeur van het Sombor Educational Centre en kunnen op onze fietsen naar de trainingslocatie gaan! We geven de cursus aan 12 jonge enthousiaste mensen van wie de jongste 18 is en de oudste 35. Ze doen vrijwilligerswerk bij het Sombor Educational Center; ook is er een van de deelnemers die vrijwilligerswerk doet met vluchtelingen in Belgrado. Ze zijn allemaal heel gemotiveerd om de cursus mee te doen en nieuwe dingen te leren voor hun leven. Een van de deelnemers is de eerste dag heel somber, ze lacht bijna niet. Na een paar dagen komt er een lach op haar gezicht die niet meer weg gaat. Het is fijn om zo een positieve bijdrage te leveren aan het leven van deze jonge mensen. De oudste van de deelnemers is 35, zij werkt als administratief medewerker in een bedrijf. Aan het eind van de cursus zegt ze dat ze een andere baan gaat zoeken.

Marlies begeleidt een groepje cursisten in Sombor

Bord op de kerk van de evangelisch Quakers in Tolna

We gaan een weekend naar Tolna waar Tony Frei zijn kerk heeft. We komen daar op zaterdag 30 juli. Het is de dag van de trouwerij van een neef van Tony en hij nodigt ons uit om mee te gaan naar de kerkdienst in Pecs. We rijden in onze eigen auto naar Pecs, ongeveer anderhalf uur rijden. Met ons mee rijdt Lotti, die ons de weg wijst, maar met wie we niet zo gemakkelijk kunnen communiceren. De dienst is in de Baptistenkerk waar Tony 18 jaar geleden uitgestapt is. Hij is toen in Tolna met zijn eigen kerk doorgedaan. Het mooie van de dienst is dat zijn neef Jonathan lid is van de Evangelische Quakers in Tolna en dat Vivian lid is van de Baptistenkerk in Pecs. Ze worden getrouwd door de twee dominees: de dominee van de Baptistenkerk en Tony die dominee is van de

De kerk van de evangelische Quakers in Tolna

Een foto laat zien hoe het kerkgebouw door hen zelf helemaal opnieuw opgebouwd werd

Een foto in de kerk laat zien hoe er in de Tolna Donau gedoopt wordt

De kerkdienst met veel mooie liederen begeleid door drumstel en twee keyboards met veel jongeren

Evangelische Quakers. Het is dus een interkerkelijk huwelijk. Er wordt fantastisch gezongen en er is een complete band in de kerk. Vivian is net afgestudeerd aan het conservatorium en er is een koor van het conservatorium, dat zingt in de dienst. Ook wordt er door de mensen van de band prachtige muziek gemaakt en ze zingen hun eigen liedteksten.

We voelen ons helemaal welkom. We verstaan niets van wat er gezegd wordt, we voelen wel de aandacht die er is voor elkaar en het moment van zegenen van het bruidspaar door de twee dominees is heel indrukwekkend.

Zondag ochtend worden we uitgenodigd in het huis van Susan en Joseph en hun zoon Peter. Het is gezellig en we eten samen. We maken ook verder kennis met een oudere man, die in het Charity-huis van de kerk woont. Hij was aan de drank en dakloos, maar wil zijn leven beteren. Als hij ook nog stopt met roken kan hij gedoopt worden. In september kan hij naar een afkick centrum om helemaal van de drank af te komen. Hij maakt schilderijen met olieverf. Prachtige landschappen.

Zondag 31 juli is er een kerkdienst in het kerkje in Tolna. Ook daar zijn veel muziek instrumenten in de kerk en er wordt ook prachtig gezongen, onder leiding van Agi, de vrouw van Tony. De kerkgangers kunnen zich echt uitleven (inleven) in de muziek! Er is een dienst van de tafel met brood en wijn. We kunnen gewoon mee doen, er zijn echter ook mensen die niet mee doen. Tony vraagt ons tijdens de dienst iets te zeggen. We zingen een lied en bieden het boek van Erik Dries aan in het Engels. We hopen dat er mensen zijn die dit kunnen lezen, want er wordt niet erg veel Engels gesproken. Na de dienst is er nog een gesprek, waar de mensen

vragen om iets te vertellen over wie we zijn. Ter afsluiting vraagt Tony aan een van de vrouwen om een gebed uit te spreken na een stilte van een paar minuten, een stilte die uiteindelijk misschien 15 seconden duurde . De dag wordt afgesloten met een gezamenlijke maaltijd. Het is dan al 20.00, terwijl de kerkdienst om 16.30 ongeveer begon. We slapen de twee nachten dat we in Tolna zijn in een kamertje naast de kerkzaal in hetzelfde gebouw. Er is een keuken waar we kunnen eten. We voelen ons helemaal welkom en we bekommeren ons niet zozeer om hoe het met hun en onze Quakerwaarden en theologie is. We ervaren liefde in ons contact.

Vrijdag 5 augustus willen we nog in Oostenrijk het Nationalpark de Neusiedlersee, een prachtig natuurgebied bezoeken met onder andere steltkluten. We besluiten om zondag 7 augustus nog naar de meeting in Wenen te gaan, voordat we weer naar huis rijden. We bellen Jalka op die zegt dat ze vanuit Hongarije, waar ze dan is ook naar Wenen komt. We vinden de meeting in een oud gebouw aan de Lederergasse 23, in een kamer waar de Oostenrijkse tak van IFOR (International Fellowship for Reconciliation, Versöhnungsbund) gehuisvest is. We zijn met 7 mensen

en zitten in stilte tijdens het uur van de meeting. Eén van de 7 mensen is een vriendin van Johanna, die in Rusland woont. Ze is lerares Duits en maakt voor het eerst kennis met Quakers. De hond van Jalka zorgt eerst nog voor onrust, maar die onrust neemt af en dan is het stil. Na afloop drinken we koffie en praten we over wat ons bezig houdt. We zitten al gauw op één lijn!

Wat een tegenstelling met de Quakers in Tolna. Levende muziek, preken, dienst van de tafel, alsof het een Baptistenkerk is, en dan de stilte. Wat is levensvatbaar, waar zijn we dichterbij God, of het Licht, of bij de inspiratiebron?

Het gebouw van IFOR in Wenen, Lederergasse 23 waar de Quakers bijeenkomen

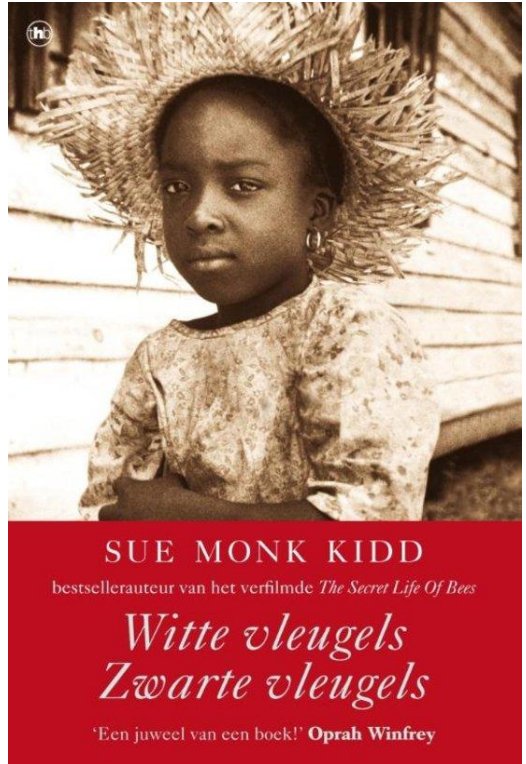
Witte vleugels, Zwarte vleugels.

Roman van Sue Monk Kidd

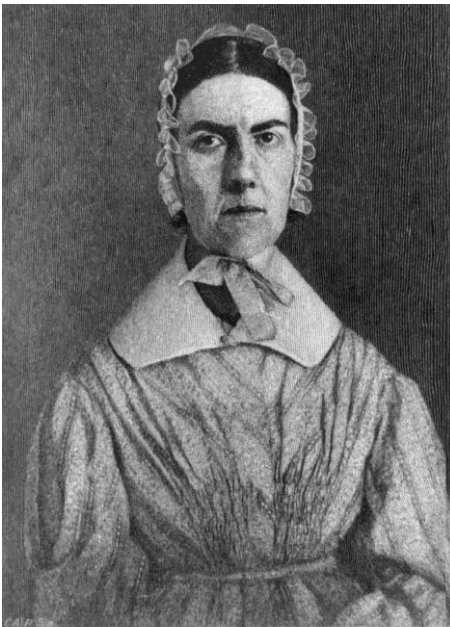
boekbespreking door Marlies Tjallingii

Tijdens de vakantie neem ik mijn e-reader mee. Ik heb ook nog een papieren boek. Als ik dat uit heb zoek ik op mijn e-reader een boek uit en zie de titel: Witte vleugels, Zwarte vleugels van Sue Monk Kidd. Het gaat over de slavernij vooral in het zuiden van de VS, in de stad Charleston, South Carolina in het begin van de 19e eeuw. Het is een indringende roman over twee vrouwen: Sarah Grimké en Hetty Handful Grimké. Sarah is de dochter van een vooraanstaand rechter en Hetty- Handful is een dochter van een slavin die in dienst is van de familie Grimké. Hetty is de naam gegeven door de eigenaars, de familie Grimké, en Handful is de naam die ze kreeg bij de geboorte, omdat ze

zo klein was. Op haar elfde verjaardag krijgt Sarah de tien jarige Hetty cadeau. Ze weigert het cadeau te aanvaarden en schrijft een brief dat ze haar de vrijheid geeft. Haar vader verscheurt de brief. Sarah wil graag advocaat worden, maar dat past niet voor vrouwen. Op een gegeven moment wordt Sarah met haar vader naar het Noorden, naar Philadelphia gestuurd, waar hij komt te overlijden. Op de boot terug naar huis komt ze in aanraking met een Quaker familie. Het is een boeiende beschrijving van haar religieuze ontwikkeling, zoekend naar steun voor haar strijd tegen de slavernij. Aan het eind van het boek geeft de schrijfster, Sue Monk Kidd een verantwoording: in de figuur van Sarah heeft ze de feitelijke geschiedenis behoorlijk op de voet gevolgd. In de figuur van Hetty is ze meer vrij geweest al hoewel ze de feiten die ze beschrijft heel goed heeft onderzocht. Wat mij vooral boeide in het boek is dat Sarah de Quakers ontmoet, met name Lucretia Mott. Ik ben op zoek gegaan in het boek: Quaker Geloven en Werken en wat schetst mijn verbazing: Ik

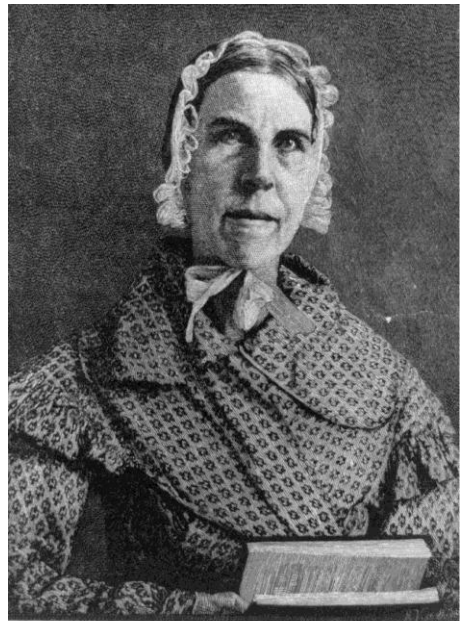

kwam bij de levensbeschrijving van Lucretia Mott ook de naam van Sarah Grimké tegen en bij de beschrijving van John Greenleaf Wittier de naam van Angelina Grimké. Sarah en Angelina voelen zich in eerste instantie gesteund door de Quakers waar ze allebei lid van worden in hun strijd voor de afschaffing van de slavernij. Alleen als ze in de meeting in de bank voor de zwarten gaan zitten (waar twee vrije zwarte dames, een moeder en een dochter, zitten) dan kunnen ze dat drie weken volhouden, maar dan krijgen ze van de kerkenraad te horen dat dit niet kan en dat ze niet meer welkom zijn. Sarah is dan al heel lang bezig om als vrouw ook spreekrecht te krijgen in de meeting van de Quakers. Het lezen over de slavernij en de afschuwelijke lijfstraffen die de slaven kregen, over strijd om de afschaffing van de slavernij en de aanverwante strijd voor gelijke rechten voor vrouwen, was voor mij afschuwelijk en meeslepend. De verrassing dat de Quakers in het boek zo'n prominente rol hebben was bijzonder. Ik zag die rol bevestigd in Quaker geloven en werken, waar beide zussen Grimké genoemd worden. Ik vind het boek een aanrader, vooral ook omdat de Quakers er ook afgeschilderd worden als mensen voor wie het nog niet zo gemakkelijk was helemaal te gaan voor de afschaffing van de slavernij en voor gelijke rechten van vrouwen en mannen, wat in die tijd een hele spannende en gevaarlijke positie was. Een bijzondere spiegel!

Angelina Grimké

Angelina Grimké

Sarah M. Grimké

Sarah Grimké

Pelgrimage van gerechtigheid en vrede - hoe ver zijn we?

door Kees Nieuwerth

Onlangs mocht ik namens Friends World Committee for Consultation deelnemen aan de bijeenkomst van Het Centraal Comité van de Wereldraad van Kerken in Trondheim in Noorwegen. Dit bestuursorgaan van de Wereldraad komt eens in de twee jaar bij elkaar. Er is veel meer besproken daar in Trondheim, maar ik concentreer me nu even op de voortgang van de Pelgrimage.

Dit was dus de eerste keer sinds de Assemblee in Busan in 2013 waar wij als kerken en gelovigen werden opgeroepen om samen op weg te gaan in een Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede. Dus hoe staat het ermee? Uit rapportages bleek dat de Pelgrimage duidelijk “werk in uitvoering” is.

Vergaderingen van het Uitvoerend Comité vonden bijvoorbeeld bewust plaats:

in het Midden Oosten - de wieg van jodendom, christendom en islam en een regio geteisterd door oorlog, gewapend geweld en gedwongen migratie (2014)-

en in Armenië -ten tijde van de herdenking van de genocide in 1915 (2015)-. Uit het werkprogramma van de Wereldraad blijkt ook dat de pelgrimage het verbindende element is. Dit is mede dankzij het feit dat de voorzitters van de verschillende commissies samen met het Uitvoerend Comité regelmatig programma's afstemmen.

Wat 2016 betreft werd vredesopbouw en verzoening als thematische – en Israël/Palestina als regionale focus gekozen. De regionale focus voor 2017 zal Afrika en meer in het bijzonder Nigeria zijn, gezien de burgeroorlog met Boko Haram in het noorden en de oplopende spanningen tussen moslims en christenen.

De Algemeen Secretaris van de Wereldraad, Olav Fyske Tveit, meende dat we in het kader van de Pelgrimage in de afgelopen twee

Kees net aangekomen in Trondheim

jaar echt gewerkt hebben aan verandering, aan transformatie. Zowel het concept als de praktijk van de Pelgrimage zijn verder ontwikkeld en verankerd in het werkprogramma. We zijn geroepen ons in te zetten voor gerechtigheid en vrede, te benoemen wat daar tegen in gaat en bij te dragen aan verandering door de tweeledige dimensie van zelfreflectie: kritiek én alternatief, constructieve kritiek, die leidt tot verbetering. Werken we voldoende aan het bewerkstelligen van gerechtigheid en vrede, zijn we ons bewust van onze medeverantwoordelijkheid voor onderdrukkende structuren, zijn we gevoelig genoeg waar het gaat om racisme en discriminatie onderdrukking en geweld?

Hij vroeg of we bereid zijn de grote uitdagingen van onze tijd aan te gaan en een veelkleurige gemeenschap te zijn met de nodige moed tot en toewijding aan gerechtigheid en vrede... Hij gaf voorbeelden van het werk dat de Wereldraad ondernam in dit opzicht in de twee jaar sinds de Assemblee: missies

Enkele deelnemers, rechts Olav Tveit

naar Korea, Oekraïne, Libanon, Israël/Palestina, Zuid-Soedan, Burundi, Columbia, Nigeria en de Democratische Republiek Congo en omschreef deze als ‘echte uitdrukkingen van de Pelgrimage’..

Tveit ziet de Pelgrimage als een model dat kerken in staat stelt op een nieuwe wijze mensen bijeen te brengen, te laten delen en samenwerken, nieuwe partners te vinden om samen die weg van gerechtigheid en vrede te gaan. Hij wees er op dat die benadering van Pelgrimage ook sterk benadrukt wordt in recente boodschappen van Paus Franciscus over eenheid en het getuigenis in wereld van vandaag de dag. Dit was ook het geval in de rede van de Paus ter gelegenheid van het 50 jarig jubileum van de Gemeenschappelijk Werkgroep met de Rooms Katholieke Kerk vorig jaar.

In een andere inspirerende bijdrage riep Agnes Abuom, de Keniaanse voorzitter van het Centraal Comité ons op om ontwikkelingsmodellen

die op meedogenloze wijze de aarde plunderen en mensenrechten schenden onder kritiek te stellen en de verantwoordelijke financieel-economische instituties, de militaire en politieke machthebbers ter verantwoording te roepen, de oorlog- en wapenindustrie te ontmaskeren en daardoor de echte oorzaken van migratie en armoede te openbaren. Pelgrimage is kiezen voor “*duur discipelschap*” zei ze! En elders: ‘Er is ruimte in het Evangelie voor onenigheid, maar niet voor onverschilligheid’.

We werden er ook aan herinnerd dat christenen ‘mensen van de weg’ zijn : Jezus zond zijn discipelen erop uit, zij gingen de wereld in en werden kwetsbaar en afhankelijk van de goede wil van anderen om zo onderweg God te vinden. Maar zo’n Pelgrimage is meer dan zomaar een reis: zij wordt altijd gekwalificeerd door het zoeken naar en bouwen aan gerechtigheid en vrede, de vruchten aan de boom.... Ook de Raad van Kerken in Nederland neemt zich in een nieuw beleidsplan voor om de Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede een rode draad te laten zijn in het werkprogramma voor de komende jaren.

Centraal Comité Wereldraad van Kerken

Veel van het werk verzet door de Beraadgroepen is ook al gericht op de grote thema's van de Pelgrimage. Het werk dat de Beraadgroep Samenlevingsvragen doet op het gebied van armoede, werkgelegenheid en het onder kritiek stellen van het dominante economisch model. Het werk dat de Beraadgroep Interreligieuze Dialoog doet op het vlak van de bevordering van de dialoog tussen religies of de betekenis van pelgrimage in de verschillende religies. De theologische doordenking van de Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede als nieuw model voor de oecumene door de Beraadgroep

Geloven en Kerkelijke Gemeenschap. Toch zouden we ook in onze Nederlandse situatie wat vaker tussen het Moderamen, De Taakgroep Pelgrimage en de verschillende Beraadgroepen kunnen afstemmen naar het voorbeeld van de Wereldraad.

Wat de activiteiten van de Taakgroep Pelgrimage betreft hopen we de komende jaren telkens twee landelijke oecumenische activiteiten te organiseren in het kader van de Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede: één in het teken van het thema gerechtigheid rond de internationale dag tegen racisme en discriminatie (21 maart) én één rond het thema vrede rond de internationale dag voor vrede (21 september). Daarnaast hopen we de lidkerken van de Raad en lokale gemeenten en parochies te kunnen stimuleren ook zelf activiteiten in dit kader te organiseren, maar dit blijkt geen gemakkelijke opgave!

De eerstvolgende landelijke oecumenische activiteit is de volgende **Walk of Peace**! Na de succesvolle vorige editie in Den Haag gaan we dit keer naar **Enschede**. Opnieuw in goede samenwerking tussen de Raad van Kerken en vredesbewegingen PAX en Kerk en Vrede en dus als onderdeel van de Vredesweek én de Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede. Het thema is weer 'Vrede verbindt' en de focus is op de oorlogen en spanningen in het Midden Oosten. We ontmoeten elkaar (net als vorig jaar in Den Haag) op pleinen, in kerken, in moskeeën en in scholen. En we vinden elkaar in oude en nieuwe rituelen die deze plekken met ons en met elkaar verbinden.

Er is voor Enschede gekozen onder meer omdat de Syrisch Orthodoxe Kerk sterk vertegenwoordigd is in deze regio. Het gaat echter niet alleen om solidariteit met de Syrisch Orthodoxe christenen, maar ook met andere minderheden, waaronder sommige Islamitische stromingen. Het gaat over de zorg aangaande de oorlogen in Syrië en Irak én de recente spanningen in Turkije. Daarover zal ook een eindgesprek worden gehouden 18 september. De huidige ontwikkelingen in het Midden-Oosten, als ook in Turkije en de onrust die dit veroorzaakt bij vele burgers in Nederland en ook in Enschede en omstreken, vragen om immers om onze aandacht. Aan het eind van de Walk of Peace organiseren wij daarom in het Muziekcentrum een gesprek over de vraag hoe wij - gegeven alle internationale spanningen die ook van invloed zijn op onze samenleving-met elkaar in een vruchtbare dialoog kunnen blijven.

Hierbij roep ik zoveel mogelijk Quaker Pelgrims van Gerechtigheid en Vrede op om mee te doen met de Walk of Peace in Enschede op 18 september!

De Walk of Peace zal plaatsvinden op 18 september in Enschede, tijdens het openingsweekend van de jaarlijkse Vredesweek. Vanaf 12.30 tot uiterlijk 15.00 uur kun je bij de start melden. Om 13.00 is de opening op het Willem Wilminkplein. Verbind je met andere wandelaars tijdens de tocht, ook al zijn ze misschien heel anders dan jij.

Enkele Quakers tijdens de Walk of Peace in 2015 in Den Haag, nadat ze een witte roos ontvingen bij de moskee.

Beleef een stukje van de bijzondere geschiedenis van Enschede in de Tweede Wereldoorlog in de Jacobuskerk. Bezoek de synagoge en ontvang een stukje matse in de Hollandia matsefabriek. Loop daarna door naar de moskee en neem binnen een kijkje. Werk mee aan een kunstwerk voor de vluchtelingenopvang en sta ook stil bij het oorlogsmonument. Geniet onderweg van muziek, bezoek de Syrisch Orthodoxe kerk en loop een rondje op de ontmoetingsmarkt in het Muziekcentrum. Wil je meedoen met een kleine pelgrimage voor vrede en gerechtigheid, anderen ontmoeten, stilstaan bij vrede door samen te lopen? Meld je dan hieronder aan voor de Walk of Peace. Tijdens de wandeling worden soep, broodjes en een aantal thematische hapjes geserveerd.

We lopen de Walk of Peace om ons te verbinden met vrede en met elkaar, ook al zijn we nog zo verschillend. We beantwoorden daarmee de oproep van de Wereldraad van Kerken voor een pelgrimage voor vrede en gerechtigheid. We worden met onze neus op de harde feiten van oorlog en geweld gedrukt door de komst van vluchtelingen van een conflict ver van ons vandaan, en we zien dat in onze omgeving daarover keiharde standpunten worden ingenomen. Wat doen wij? We kunnen samen vrede beleven, bezig zijn met kleine symbolen met een grote betekenis. We kunnen al wandelend de vrede deze middag in de praktijk uitvoeren.

Geef je op: is www.walkofpeace.net

Een houten plankje

door Helen Morgan Brooks, vertaling Jan Ramaker, Bron: The Wider Quaker Fellowship

Mijn grootvader, die John heette, zag toen hij tien jaar was een blanke jongen op een houten plankje schrijven.

“Wat schrijf je daar, Jake?”

“Dat is mijn naam: Jake Norris Allston.”

“Kan je ook mijn naam opschrijven?”

“Ja,” zei Jake, “natuurlijk kan ik dat.”

Hij draaide het plankje om. “Even kijken; jij heet John. Maar hoe heet je feitelijk nog meer dan alleen maar John?”

“Ze noemen me altijd al John Edwin Morgan.”

“Hoe kom je aan al die namen?” vroeg Jake.

“Ik heet John naar de baas, Baas John, en ik heet Edwin naar mijn ouwe opa en Morgan omdat alles hier Morgan heet: het huis, de stad, het gerechtsgebouw, alles.”

“Toen ouwe Opa van het slavenschip kwam heette hij toen ook al Edwin?”, vroeg Jake.

“Ik zou het niet weten, maar hij heet nu Edwin. Schrijf daarom nu maar John Edwin Morgan op het plankje.” Jake schreef die naam met houtschoor in grote zwarte blokletters op het plankje.

Hij was de vriend van mijn grootvader. Hij had als jongen van tien ook nog nooit gehoord van de wet die het verbood om negers te leren schrijven. Grootvader keek naar die zwarte letters en de zwarte letters keken terug naar grootvader. Het leek wel of ze wilden zeggen: “Wij zijn jou. Leer ons; we horen bij elkaar en jij hoort bij ons!”

“Kom op, laten we gaan spelen bij de stal. Het is nu geen schooltijd!”

“Mag ik die plank bewaren?” vroeg grootvader.

“Natuurlijk,” zei Jake, “hang ‘em boven je brits aan de muur of hang ‘em op je rug, dan kunnen de mensen zien wie je bent.”

Dat deed grootvader. Hij hing het plankje boven zijn bed en schreef de letter over op de kale houten vloer van de hut:

John Edwin Morgan.

Hij liet de letters zien aan zijn vader en aan zijn moeder en ze waren blij en vol ontzag.

Toen ging Jake dood aan de koorts, nog voordat hij elf jaar oud was.

Grootvader was bedroefd. Zijn vriend was er niet meer en zijn leraar was er niet meer.

Op een dag zag Baas John, dat grootvader een boek van Jake zat te lezen.

“Wat doe je, John? Zit je plaatjes te kijken?”

“Nee, mijnheer, ik lees woorden.”

“Wie heeft je leren lezen?”

“Jake heeft me leren lezen mijnheer.”

“Lees me eens wat voor,” zei Baas John.

Grootvader las een hele bladzijde voor over een jongen, die Tim heette en die een hond had, die Red heette.

“Morgen moet je naar het Grote Huis komen, John.”

Grootvader was bang, zelfs zo bang dat hij het niet tegen zijn vader of moeder durfde te zeggen.

Toen hij de volgende dag naar het Grote Huis ging liep hij de hele weg te beven van angst.

Baas John nam grootvader mee naar de donkere bibliotheek.

“Waar Jake mee is begonnen ga ik afmaken. Iedere dag krijg je les. De ene keer lezen en de andere keer schrijven. Als ik niet hier ben blijf je op me wachten tot ik je kom overhoren.”

“Ja, mijnheer, graag mijnheer. Ik zal er zijn.”

“Jake was een goeie jongen,” zei Baas John.

“Hij was mijn vriend,” zei grootvader.

“Hij was mijn zoon.”

Heel veel jaren later was John echt mijn grootvader geworden. Ik herinner me hem als een oude man. Als hij toen zijn naam zette onder

John Edwin Morgan.

contracten, onder certificaten, onder notities en rapporten, keek hij vaak nog eens naar de grote zwarte letters, die zijn naam spelden:

En als hij ze nog eens gelezen had glimlachte hij.

“Dat heb ik de allereerste keer geleerd,” zei hij dan, “van Jake Norris Allston, 10 jaar oud.”

Landmijnen ruimen van vijftig jaar geleden in Palestina

door Eldad Kisch, vertaling Jan Ramaker

Kort geleden werd ik benaderd door een jonge man, Ronen Shimoni, (in de leeftijd van mijn kinderen) die een geheel andere wereld voor mij opende. Hij maakt deel uit van een organisatie waar ik nog nooit van had gehoord: de HALO-trust, een grote wereldwijde instelling (in 19 landen met totaal 6000 mensen in dienst) die landmijnen ruimt die over de hele wereld zijn blijven liggen na verschillende conflicten tussen de volkeren. Jullie hebben er waarschijnlijk geen enkel idee van hoeveel mannen, vrouwen en kinderen, om nog maar te zwijgen van dieren, er worden gedood en gewond door deze mijnen en van de enorme gebieden die nog totaal niet zijn bevrijd van deze ellende. Dat had ik ook niet en het leed dat wordt veroorzaakt, is ongelooflijk. En het zijn natuurlijk altijd vooral de kinderen die hiervan het slachtoffer worden.

Ook in ons kleine wereldje is dit een ernstig probleem; de bedoeïenen, die vrij door grote gebieden trekken, komen het meest in aanraking met dit oorlogstuig, en natuurlijk vooral weer de kinderen, die niet begrijpen dat ze die mooie glimmende dingen niet moeten aanraken.

De HALO-trust heeft – in stilte – ook op de Westelijke Jordaanoever al duizenden landmijnen geruimd, in hechte samenwerking met Israëlische en Palestijnse autoriteiten. Deze mijnen werden in 1967 door Jordaanse en ook door Israelische militairen gelegd. Ten eerste bouwt het initiatief om deze mijnen weg te halen, vertrouwen op. Het zo schoongemaakte land wordt teruggegeven aan de oorspronkelijke Palestijnse eigenaars.

Dit gebeurt allemaal *under the radar*. Het is niet te schatten hoeveel levens de organisatie hiermee heeft gered, maar het werk is nog niet klaar. Dit nuttige werk wordt gefinancierd door de regeringen van de Verenigde Staten, Nieuw-Zeeland, Groot-Brittannië en Nederland.

De afdeling van de HALO-trust voor de Westelijke Jordaanoever heeft nu een nieuw project onder handen, waarvoor alle vergunningen al zijn geregeld met het Israëlische leger, de Palestijnse Autoriteit en alle betreffende kerken (en dat zijn er nogal wat). Het betreft het opruimen van duizenden mijnen in het gebied aan de rivier de Jordaan, waar Johannes de Doper Jezus Christus heeft gedoopt, dichtbij Jericho; een stuk land dat bekend staat onder de naam Qaser el-Yahud. Het is een ongelooflijk project van samenwerking en begrip voor elkaar, dat zijn weerga niet kent in onze verscheurde regio, waar een gebied van één miljoen vierkante meter van mijnen en ander gevaarlijk materiaal moet

worden ontdaan. Dit project valt niet onder de financiële steun van de genoemde landen, en er moet een geheel onafhankelijke actie worden opgezet om dit project van de grond te krijgen.

Zelfs nu komen er jaarlijks duizenden pelgrims naar deze heilige plaats, vooral via Jordanië, en sinds een paar jaar ook via Israël, maar ze kunnen geen meter afwijken van de smalle gebaande weg, want aan alle kanten dreigen de mijnen. De verschillende kerken in dit gebied kunnen al vijftig jaar lang niet worden bezocht of voor diensten worden gebruikt vanwege de levensgevaarlijke mijnen overal. Het behoeft geen verdere uitleg dat alle partijen er voordeel bij zullen hebben als dit knooppunt van internationale en godsdienstige samenwerking tot ongekende bloei kan komen: het bouwen van kloosters, hotels, en zo voort, waar het hele gebied alleen maar bij zal winnen. Maar eerst moet het 'schoon' zijn. Een paar dagen geleden ontmoette ik de kleine en toegewijde groep van HALO-medewerkers die ons vol enthousiasme voorlichtten over hun gedane arbeid en de plannen voor de nabije toekomst, en dat alles verder in stilte. Ik was diep onder de indruk.

Eldad Kisch is columnist voor het Joods Educatief Centrum Cresas

Palestina, Qaser al-Yahud is op de westoever van de Jordaan, waarvan geloofd wordt dat Johannes de Dooper Jesus doopte. De kerk is een oude Franciscaanse kerk. Ter gelegenheid van het bezoek van de paus is er een kleine strook geruimd, maar de waarschuwingsborden staan direct aan de weg.

Toevoeging van de redactie: Wij hebben deze borden gezien toen we in mei vanuit Bethlehem naar de Jordaan zijn gegaan. zie foto hiernaast

Worldsbestnews.nl

door joke Hofman

In de Groene Amsterdammer (naar mijn mening een uitstekend, objectief weekblad, dat enorm veel goede achtergrondinformatie geeft) van 19 mei stond een artikel over positief nieuws! “Met welke periode in het verleden we ons ook vergelijken, we zijn rijker, veiliger en gelukkiger dan ooit” Als je dat leest, denk je toch op zijn minst: veiliger?????

En dan volgen de feiten, ik noem er een aantal:

- In de vijftiger jaren stierven er 22 mensen op de 100.000 door oorlogsgeweld, nu zijn dat er nog geen 2 per 100.000.

- In 1952 vielen er 23 miljoen

oorlogsslachtoffers, in 2015 170.000.

Uiteraard nog 170.000 te veel....

- Er gaan nu wereldwijd net zo veel meisjes naar school als jongens.
- De kindersterfte is gehalveerd sinds 1990.
- De uitstoot van CO2 is terug op het niveau van 1994.

Vergelijken	aantal democratiën	autoritair geregeerde landen
1975	34	82
2015	87	22

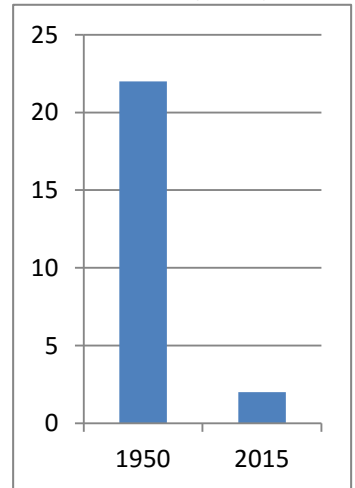
- Van 1986 tot 2001 sterven er 2120 mensen door terroristisch geweld
- vergeleken met: van 2001 tot 2016 waren dat maar 577

Ralf Bodelier heeft de site 'world's best news' opgezet omdat hij uiting wil geven aan zijn zorgen rondom onze betrokkenheid. Als we niet horen dat er een evidente vooruitgang is in de ontwikkelingslanden, als we niet horen dat onze inzet ook resultaten afwerpt, raken we gedesillusioniseerd en besluiten we ons niet meer in te zetten, omdat “het toch niet helpt.”

Je wordt pessimistisch en als er iets is, dat demoraliserend werkt op met name jongeren, dan is het dat. En vreemd genoeg: hoe meer beelden we zien over armoede en ellende, hoe passiever we worden.

En hij besluit met te zeggen: "Wij, journalisten, moeten de moed opbrengen om bemoedigend nieuws te brengen. Dat is relevant en een stuk interessanter. Dan nemen we verantwoordelijkheid en bouwen mee aan een minder angstig en meer betrokken Nederland."

Worlds best news is te volgen op www.worldsbestnews.nl en via Facebook en Twitter.

Doden door oorlogsgeweld per 100.000 mensen

Klacht van de vrede, door Erasmus

door Lucas de Groot

Deze bijzondere vredesgetuigenissen van Erasmus heb ik op papier gezet in verband met de Vredesweek in september. Ze komen uit de "Vredesspiraal" van Kerk en Vrede. Zo'n 500 jaar geleden schreef Erasmus zijn Klacht van de vrede, die overal door volken nog steeds versmaad wordt. Het is een scherp geschrift, waarin Erasmus de waanzin van de oorlog beschrijft. Vooral de waanzin van de oorlogen tussen christenen onderling. Enkele citaten uit zijn betoeg:

“Gij wilt oorlog voeren? Onderzoek dan eerst wat vrede is: wat de eerste voor goeds en de laatste voor kwaads meebrengt; en bereken dan eens of het werkelijk loont de vrede met de oorlog te verwisselen”.

“En wanneer gij nu de juiste rekening opmaakt van al deze posten en dan nog niet bemerkt dat gij met een tiende van deze uitgaven de vrede had kunnen afkopen, dan zal ik, de Vrede, het gelaten dragen, dat ik overal verdreven wordt”.

“Maar wanneer niets U tot vrede kan bewegen, noch het natuurlijke gevoel, noch vrome eerbied, noch de gedachte aan zovele rampen, dan zal toch zeker de smaad die Christus naam wordt aangedaan, uw zielen tot eenheid dringen. Een hoe groot deel van de wereld is in handen der christenheid? En toch is dat een stad op een hoge berg, een schouwspel voor God en de mensen. Wat moet men er echter van denken, wat ervan zeggen en welke smaadwoorden braken de vijanden van Christus uit, wanneer zij zien dat de christenen zo onder elkaar strijden om onbeduidender oorzaken dan de heidenen, wreder dan de goddelozen en met afschuwelijker wapens dan zij?”

“Door wie zijn de kanonnen uitgevonden? Soms niet door christenen? En om dit alles nog ongeloofwaardiger te maken, worden aan die kanonnen de namen der Apostelen gegeven. O wrede bespotting! Paulus, de onvermoeibare strijder voor de vrede, zal zo'n hels werktuig naar een christen slingeren? Indien het onze wens is de Turken tot het christelijke geloof te bekeren, laten wij dan eerst zelf christenen zijn! Nooit zullen zij geloven dat wij dat zijn, als zij zien dat wat Christus boven alles verafschuwd heeft, nergens krachtiger optreedt dan juist bij christenen”.

Het Britse referendum

reactie van QCEA

Reactie van De Quaker Raad voor Europese Zaken (QCEA) op de uitslag van het referendum over het Britse lidmaatschap van de EU. QCEA heeft ook een rustige ruimte voor reflectie in Brussel sinds de uitslag bekend werd gemaakt.

Het verlaten van de EU

"Het Verenigd Koninkrijk heeft besloten om uit een organisatie te stappen die fungeert als een mechanisme voor dialoog en dat is één van de pijlers van de vrede in Europa en de wereld. Meer inspanning is nu nodig om manieren te vinden om de vrede in Europa te bewaren en het positieve dat al bereikt is te behouden. In het bijzonder moeten we er naar streven om ervoor te zorgen dat het Verenigd Koninkrijk zich niet terug trekt uit het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens", zegt Andrew Lane, vertegenwoordiger van QCEA.

"Europa, waaronder het Verenigd Koninkrijk, zal grotere behoefte hebben aan Quaker waarden als tegengif voor een aangemoedigd extreem-rechts. Het zijn ook deze Quaker waarden die nodig zijn om een grotere verdeeldheid tegen te gaan, die het zwaarste zal worden gevoeld door de meest kwetsbaren. Het Verenigd Koninkrijk heeft gestemd om de EU te verlaten, maar kan Europa niet verlaten, en noch kan het weglopen van zeer reële wereldwijde uitdagingen. Zonder de EU, moet het Verenigd Koninkrijk naar andere manieren zoeken om te werken op een geïntegreerde manier met landen in Europa en daarbuiten om een antwoord te vinden voor oorlog, armoede en klimaatverandering".

Bezinning bij het Quaker House in Brussel

Onmiddellijk nadat de uitslag werd bekendgemaakt opende QCEA de deuren van Quaker House Brussel voor iedereen die betrokken of bezorgd was over de uitslag van het referendum. QCEA denkt dat vanwege de Brexit de loop van veel Britse onderdanen die werkzaam zijn binnen de EU-instellingen en die van hun familie, het leven en hun carrière zal veranderen. QCEA heeft een ruimte gereserveerd voor stilte, maar ook bezoekers die hun shock en verdriet willen delen zijn welkom.

EcoQuaker 1

Elke maandvergadering actief voor het behoud van het klimaat!

door Pieter Ketner.

Voorstel om iets gezamenlijk binnen de maandvergadering te doen aan het verminderen van de CO₂ uitstoot, helpen bij het vertragen van de huidige klimaatverandering.

Al in de 80-er jaren van de vorige eeuw hield ik me bezig met CO₂ emissies en de invloed van verhoogde CO₂ en andere broeikasgassen op de natuur, via de daarmee samengaande temperatuurverhoging. De Nederlandse regering had grote plannen om de emissies terug te dringen en was haar tijd ver vooruit. Maar, helaas, alle goede ideeën en acties ten spijt, de doelen werden niet gehaald.

Maar met de toename van de urgentie van de zaak is er nu toch een grote bewustwording over de hele wereld gekomen en worden inspirerende initiatieven genomen. De informatie over te nemen maatregelen is enorm toegenomen. Wist je bijvoorbeeld dat 1 minuut korter douchen 60 kg CO₂ op jaarbasis per huishouden spaart?

Zo was er tijdens de landelijke “Laudato Si” inspiratiedag in Bennekom, een voorbeeld van een straat in Wageningen, die gezamenlijk in actie zijn gekomen om samen zo veel mogelijk energie te sparen.

Zouden wij als MV iets samen kunnen doen, behalve het delen van ervaringen en elkaar stimuleren?

Het is altijd fijn als er zondagsmorgens mensen naar de meeting in Bennekom komen. Ik kijk er altijd weer naar uit en stel me in gedachten voor wie er zou kunnen komen. Tegelijkertijd denk ik aan de vele kilometers die er gereden worden door onze Vrienden die van ver komen en daar door aan de uitstoot van kooldioxide, die mede bijdragen aan de klimaatverandering.

Als we nu eens iedere keer als we samenkomen, opschrijven hoeveel km ieder van ons daarvoor moet rijden (per fiets, trein of auto) en hoeveel CO2 uitstoot dit inhoudt. Met dit gegeven kunnen we aan de slag gaan, door bijvoorbeeld geld te schenken aan Trees for Africa, voor aanplant van bomen. Groei van de aangeplante bomen, die koolstof opslaan, compenseert zo iets van onze CO2 emissies. Dit heeft pas op langere termijn echt effect. Bovendien vragen (jonge) bomen ruimte, water, voedingsstoffen en goede zorg, dus ook menskracht. Sterfte onder jonge bomen kan groot zijn.

Hoe een kaal gebied door boomaanplant in zes jaar weer een bos kan worden en dus weer CO2 kan opnemen en een buffer voor het klimaat kan vormen.

Natuurlijk is het altijd beter om te werken aan een direct verminderen van de emissie. De laatste decennia zijn veel aanbevelingen gedaan om tot vermindering van uitstoot te komen. Deze liggen op het gebied van veranderingen in ons energiegebruik, zoals gebruik van zonne-, wind- of water-energie, gebruik van energie zuinige lampen, efficiënter koken, minder autorijden, hergebruik van materialen etc.

Voor en in ontwikkelingslanden wordt gewerkt aan efficiënte kooktoestellen, gebruik van mest als energie bron, intensief gebruik van zonne-energie e.v.a. projecten. Waarbij ook andere aspecten van een beter leven betrokken worden zoals bijvoorbeeld: milieu aspecten, gezondheid, eerlijke verdeling van hulpbronnen. Het is verheugend te zien hoeveel voortgang hier al gemaakt is. Zo is het Fair Climate Fund van ICCO/ Kerk in Actie een waardevol programma, dat projecten steunt over de hele wereld. Het is fijn dat het Quaker Hulpfonds hier via het 1% Meer fonds financieel ook aan bijdraagt. Ook Cordaid heeft klimaatgerechtigheid als onderdeel van hun missie en probeert effecten van klimaatverandering te bestrijden.

Om een idee te krijgen voor welke bedrag je zou kunnen compenseren kun je gebruik maken van de website van Fairclimatefund:

<http://www.fairclimatefund.nl/co2-scan/>. Als je ook kleding en indirect energieverbruik rekent komt er verrassend veel uit!

Helaas wordt de “winst” door gebruik van meer alternatieve energiebronnen en het efficiënter gebruik van fossiele brandstof op lokale schaal, overschaduwde door de toename in energiegebruik op andere plaatsen als gevolg van groei in industriële activiteiten en toenemende welvaart. Toch moeten we erin blijven geloven en aan werken om de klimaatverandering zoveel mogelijk te beperken, het gaat niet alleen om de 'kleine' bijdrage van ieder van ons maar ook omdat we dit door kunnen geven aan familie, vrienden, collega's!

De ecoquaker 2

door Marianne van der Zee

Nu komt het opeens heel dichtbij.....

Toen ik een paar jaar geleden tijdens mijn lessen maatschappijleer de leerlingen bewust probeerde te maken van het feit dat we anders met ons milieu om moeten gaan en hen vertelde over de klimaatverandering was ik ervan overtuigd dat ik er nog niets van zou merken. Natuurlijk kwam het hoe langer hoe dichterbij maar deze zomer is het wel heel dichtbij gekomen.

In het dorp waar ik woon staan heel veel lindebomen die bloeien momenteel en overal in het dorp kun je de heerlijke geur van die bloesem ruiken. Zoals bekend van de lindebloesemhoning is de linde erg geliefd bij de bijen. Als je eronder staat hoor je een gezoem van jewelste, het lijkt wel of er duizenden bijen in rondvliegen en nectar eten.

Bijen

Vanmorgen stond ik onder een bloeiende lindeboom en ik hoorde helemaal niets, alleen maar de geluiden van de straat. Geen bij te bekennen. Misschien raakt het me zo omdat ik zelf imker ben geweest maar het voelt alsof iets verloren is gegaan en ik word er verdrietig van en tegelijkertijd beangstigd het me ook.

Helaas was het bij de andere bomen hetzelfde verhaal.

Deze ervaring was vooraf gegaan aan een andere ervaring. Al jarenlang voer ik de vogels in mijn tuin het hele jaar door, de laatste jaren zelfs op advies van de Vogelbescherming. Normaal is 1 x per dag voeren in de zomer voldoende en naar vetbollen die er nog hangen wordt niet gekeken. Toen de jonge vogels uitgevlogen waren, viel het me wel op dat het voer erg snel op was en dat bovendien zelfs de kleine bonte specht aan de vetbollen zat te eten, die zie ik normaal nooit in de zomer. In plaats van een roodborstje dat tegen het raam tikt, is het momenteel de grote bonte specht die in het kozijn insecten zoekt. De hoeveelheid voer is momenteel ongeveer 1 kg per dag en behalve de paar duiven zijn het allemaal kleine vogels die komen eten. Ik las dat het een slecht mezenjaar zou worden omdat de rupsen doodgevroren zijn door het vreemde klimaat.

Ik ben eens beter gaan kijken en zag ook geen zweefvliegen, geen wilde bijen, geen libellen er zijn zelfs heel weinig vliegen. Ik weet niet of die nu allemaal opgegeten zijn door de vogels of dat ze ook bevroren zijn. Wel weet ik dat het me benauwt, insecten zijn zo klein en onopvallend en we ergeren ons er vaak aan maar een wereld zonder is een catastrofe en ik zou willen dat ik ook de insecten kan voeren. Het enige wat ik nog kan

doen is jullie allemaal vragen om een stuk(je) van je tuin niet supernetjes te maken, laat daar de natuur haar gang gaan. Laat brandnetels groeien, dood hout liggen zodat de insectenpopulatie zich ook weer kan herstellen.

*Insectentuin met
ruigtes en insectenhotel*

naschrift van de redactie:

Meer informatie over de het rapport vande VN over bijensterfte:

<http://www.bee-foundation.nl/vn-rapport-bijensterfte/>

Je kunt actief iets doen voor de bijen 'RED DE BIJ, MAAK LIDL

GIFVRIJ' : <https://secured.greenpeace.nl/reddebijen> (Albert Heyn en Jumbo hebben al besloten hier aan mee te werken)

Handen en Voeten 365 flesjes

door Wils 't Hart

Van meerdere kanten kwam dit jaar de actie: raap iedere dag een plastic flesje op. We houden ons dorp en onze stad schoon en we helpen een klein beetje om de plastic soep niet nòg dikker te maken.

In februari begon ik met streepjes zetten op mijn kalender voor ieder flesje dat ik oprapte. Dat oprapen deed ik altijd al, maar ik wilde nu wel eens weten of zoiets lukt een heel jaar lang. Het is best leuk om te doen, al verklaren sommigen je voor gek. Ik houd altijd Rose voor ogen die met haar rollator ook flesjes raapte. “goed zo , mevrouw!” riep een passerende wielrenner naar mij. Wielrenners staan er om bekend flink met flesjes te smijten. Wie weet zette ik iemand aan het denken.

Dat was ook zo met 3 bouwvakkers, die mij van mijn fiets zagen stappen. “er ligt zeker wat” en ze kwamen nieuwsgierig aanlopen. Ik pakte het flesje en liet het zien. “Dat doe ik met een stel vrienden, tegen de plastic vervuiling” Ze stapten verbaasd achter uit. “Jullie mogen ook meedoen hoor ”Maar alles wat ze uitbrachten was: “Apart!!”

Bijna altijd blijft het niet bij dat flesje dat je pakt. Vaak ligt er een tweede in de buurt. Ook vond ik er één met 3 lieveheersbeestjes erop. Tweemaal zat er een slak op. Ook vond ik bij het op te rapen flesje een bijzondere bloem, een twintig eurocent muntje, een zwart/blauw veertje van een gaai en een boterham die ik aan de eendjes heb gevoerd. Ook een mooi glazen fles waar nu bloemen in staan op mijn bureau en een tennisbal.

Van de flesjes draai ik de doppen af, dat is weer een andere actie. Het hoogwaardige plastic van de doppen wordt verzameld ten bate van blindengeleide honden. Kijk hiervoor op de www.geleidehonden.nl/steun-oms/acties/doppen-sparen, daar zie je waar de inzamelpunten zijn. Er is al 60.000 kilo(!) doppen bij elkaar gebracht. Doppen van de melk, vla en frisdrankpakken mag ook.

Het streepjes zetten op de kalender maakte duidelijk dat het werkt. Precies een half jaar later, nu, in augustus, bereikte ik de 365. Stel je die berg eens voor! Maar ze zijn er niet meer, alles is natuurlijk naar de recycling. Ik zet geen streepjes meer, maar blijf wel oprapen, jullie ook?

Waar zijn Quakerbijeenkomsten? Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Amsterdam	iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam
Antwerpen	geen vaste tijdstippen	Info Jan Peeters tel.: 0032.15.24 75 10 email : boekrijk@hotmail.com
Breda/ Oosterhout	Zondag 25 september. 11.30 ten huize van Michel Westerman, Distelbeemd 51, 4907GW in Oosterhout	Info: Corien van Garderen: 076-8502421 Graag bevestigen: coriegarde@ziggo.nl .
Brussel	iedere zondag 11.00	Quakerhouse, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Bennekom	2e en 4e zondag van de maand: 10.30	"Commanderij", Commandeursweg 44, Bennekom. Op de 2e zondag is er eerst van 10.30 – 11.00 een worship-sharing, daarna wijdingssamenkomst tot 12.00.
Deventer	Wijdingssamenkomst 3 ^e zondag 10.30 Gespreksavond: 1 x maand: 18.30 op wisselend di/do	Wijdingssamenkomst in het Meester Geertshuis, Assenstraat 20, 7411JT Deventer. Gespreksavonden, data en inlichtingen bij Frieda Oudakker 0570- 670287 email: friedaoudakker@live.nl
Groningen	2e en 4e zondag van de maand in Groningen: 10.30 1e zondag van de maand te Hellum 10.30	2 ^e en 4 ^e zondag: De Poort, Moesstraat 20, 9717 JW Groningen, tel.: 050-5712624 1 ^e zondag: te Hellum, Hoofdweg 41: Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Peter Spreij; nonmv@pspreij.nl
Den Haag	iedere zondag: 10.30	Stadhouderslaan 8, Den Haag Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma.
Wijhe, bij Zwolle	Op 1e zondag van de maand 10.30	Wim en Deborah Balijon: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe. Graag aankomen als je komt.
	Wijdingssamenkomsten op Afstand	1. Meeting at a Distance. Inlichtingen: caroline.wilson@esade.edu 2. Online meeting for worship: op tijdstippen rekening houdend met verschillende tijdzones. Bekendmaking op: Quakerworship.org 3. Quaker Faith and Fellowship: www.Quakerfaithandfellowship.org

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen

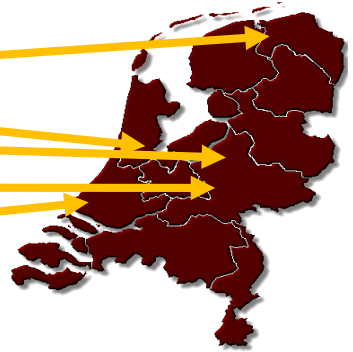
NON

A'dam

Deventer

MiZuNed

Haagse

Quaker Secretariaat:

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers). Tel.: [06 13700682](tel:0613700682). e-mail: secretariaat@deQuakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 tnv Religieus Genootschap der Vrienden - Quakers- te Zwolle.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, bibliothecaris - vacature,

Quaker Literatuur: Willem Furnée ; Badhuisweg 149, 2597JN 's-Gravenhage telefoon: 070-3220544, e-mail: literatuur@Quakers.nu Bankrek.: NL70 INGB 0000 313040 t.n.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Hans Weening, Lijnbaansgracht 208b, 1016 XA Amsterdam, 085-8780821 hweening@xs4all.nl
Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 tnv A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Willem Furnée
haagsevrienden@Quakers.nu Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. Tel. 070-3600621. Bankrek.k: NL48 INGB 0001 8562 21 tnv Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Els Ramaker, 0344 606818. mob:0636361350. email: Els@ramaker.me Bankrek: NL67 TRIO 0197 6518 52 ten name van Rel.Gen.der Vrienden-Quakers- te Deventer.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0570-670287 email: friedaoudakker@live.nl

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Peter Spreij ; Watersingel 17, 9351 XN Leek, Tel.: 0594-769063; nonmv@pspreij.nl
Bankrek.: NL12 INGB 0001 5908 95 tnv N.O.N. MV Rel.Gen. d. Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds: schrijver vacature. Penningm: Johannes Borger, johannes.borger@hotmail.com Bankrek. NL19 INGB 0000 220644 t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Peter van Leeuwen, Tel.: 0182-611786; vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL28 INGB 0002 5386 85 t.n.v. VVQREA te Helmond.